

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

Анастасія Більшакова

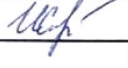

_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з

навчальної роботи

Інна СТАШЕВСЬКА

_____ 2020 р.

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

засоби діагностики з дисципліни

_____ перший (бакалаврський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність _____ 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ Психологія

(назва освітньої програми)

кваліфікація _____ бакалавр з психології

факультет _____ соціальних комунікацій

Харків 2020

Засоби діагностики з дисципліни

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

за галуззю знань 05Соціальні та поведінкові науки,
спеціальністю 053 Психологія

Розробник: Перевозна Т.О., доцент кафедри, кандидат психологічних наук,
доцент

Затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи
забезпечення
д.психол.н., професор
Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Засвоєння системи психологічних знань щодо особливостей надання психологічної допомоги, опосередкованої сучасною методологією, формування навичок використання повного арсеналу методів в практиці надання психологічної допомоги дорослим та дітям.

Завдання:

1. Сформувати цілісну систему знань з психологічної практика, що стосуються феномену, загальних засад, методології, структури, функцій, історії розвитку та її провідних сучасних тенденцій.

2. Знайомство з основними теоретичними уявленнями про психологічне консультування і оволодіння понятійним і термінологічним апаратом дисципліни.

3. Формування уявлень про клієнта консультації, адекватних психологічним знанням.

4. Знайомство з професійними вимогами, що висуваються консультанту.

5. Вивчення основних методів, прийомів і технік психологічного консультування.

6. Вивчення форм і видів цілеспрямованого психологічного впливу в психологічному консультуванні.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Навички міжособистісної взаємодії,
- Здатність працювати в команді.

Професійні компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження
- Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
  - Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
  - Здатність дотримуватися норм професійної етики
  - Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
  - Здатність збирати, аналізувати, систематизувати та використовувати у практичній діяльності інформацію щодо психологічних особливостей професійної діяльності у соціокультурній сфері.
  - Здатність використовувати засоби культури та мистецтва у просвітницькій, психопрофілактичній діяльності та наданні психологічної допомоги різним верствам населення.

Результати навчання.

Вивчення даної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
- Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій
- Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо,.
- Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

- Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
  - Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
  - Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
  - Розробляти та реалізовувати програми психологічного супроводу професійної діяльності у соціокультурній сфері
  - Розробляти та реалізовувати психопрофілактичні та психокорекційні (індивідуальні та групові) програми засобами культури та мистецтва
  - Використовувати засоби культури та мистецтва у процесі психологічного консультування
- Планувати, організовувати та проводити масові соціокультурні заходи просвітницького та психопрофілактичного характеру (арт-терапевтичні форуми, фестивалі, майстер-класи).

Критерії оцінювання результатів навчання:

«Відмінно», оцінка ECTS «А», 90 – 100 балів. Студент засвоїв матеріал в повному обсязі та вміє його застосовувати для вирішення практичних питань. Володіє термінами, логічно та послідовно викладає матеріал.

«Добре», оцінка ECTS «В», 82 – 89 балів. Студент достатньо повно володіє змістом дисципліни, але допускає окремі помилки при логічному викладенні матеріалу, що, тим не менш, дозволяє вільно користуватися надбаними навичками на практиці, приймати відповідні рішення.

«Добре», оцінка ECTS «С», 74 – 81 бал. Студент засвоїв основну частину теоретичного змісту дисципліни, але робить окремі помилки в викладенні матеріалу, в змісті теорії, окремих термінів. Завдання-рішення приймаються з незначними помилками.

«Задовільно», оцінка ECTS «Д», 64 – 73 бали. Студент засвоїв теоретичний матеріал, але має неточності в розумінні окремих тем та питань, що ускладнює йому пошук вірних відповідей при прийнятті рішень-завдань. Допускає окремі помилки у визначенні термінів.

«Задовільно», оцінка ECTS «Е», 60 – 63 бали. Студент не в повному обсязі засвоїв теоретичний матеріал, має складності з його практичним застосуванням, робить окремі помилки у викладенні базового матеріалу, у визначенні термінів. Але прийняття рішень здійснює у вірному напрямку, з окремими помилками.

«Незадовільно з можливістю повторного складання», оцінка ECTS «FX», 35 – 59 балів. Студент засвоїв половину теоретичного матеріалу, набув окремі навички його практичного застосування, але не достатньо для прийняття відповідних рішень з поставлених перед ним питань, робить помилки в термінах.

«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни», оцінка ECTS «F», 0 - 34 бали. Студент засвоїв значно менше половини теоретичного матеріалу, не має навичок його практичного застосування за відсутністю відповідних знань.

Засоби діагностики результатів навчання:

Засобом оцінювання результатів навчання є результати виконання практичних завдань, відповідей на семінарах, реферати, презентації та відповідь на екзамені.

Завдання на екзамені складається з 2 теоретичних питань.

Відповідь на *теоретичне питання* вважається повною, якщо її зміст повністю відповідає програмі та містить всі необхідні факти та висновки.

Грубими помилками є:

- незнання визначень основних понять предметної області й формулювань, передбачених програмою курсу;
- незнання сутності основних методів і прийомів отримання необхідних результатів.

Помилками вважаються:

- неточності визначень понять предметної області, формулювань;
- неволодіння одним з умінь і навичок, передбачених програмою, але таких, що не відносяться до грубих помилок.

Недоліками є:

- неакуратні й непослідовні записи викладу матеріалу.

16-21 бал

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також студент демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

11-15 балів

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу студент показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Студент упевнено відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до екзаменаційної програми.

6-10 балів

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються

найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді студент не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0-5 балів

Відповідь студента демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Психологічна практика як система заходів.
2. Поняття психологічної допомоги.
3. Види психологічної практики.
4. Поняття психологічної норми та відповідні психологічні категорії.
5. Критерії психологічного здоров'я за Н.Мак Вільямс.
6. Проблема впливу в ситуації психологічної допомоги.
7. Ефекти сприйняття в психотерапевтичному контакті.
8. Автоматичні моделі поведінки, їх місце в психологічній практиці.
9. Основні аспекти сприйняття та впливу кольору.
10. Сучасний стан та провідна проблематика візуального аналізу.
11. Функції невербальної комунікації.
12. Вербальна та невербальна символічні системи, їх подоба та відмінності.
13. Психологічна міжособистісна синхронність та її візуальні ознаки.
14. Поняття каналу невербальної мови.
15. Функції невербальних проявів у комунікативному процесі.
16. Кінетика та її компоненти.
17. Міміка.
18. Поза.
19. Жестикуляція
20. Національні особливості кінетичних проявів.
21. Проксеміка як просторова психологія.
22. Поняття оптимальної психологічної дистанції.
23. Просторові та часові характеристики очного контакту.
24. Такесика, класифікація жестів-дотиків.
25. Гендерна специфіка невербальних проявів.
26. Тривимірність психологічного простору.
27. Психологічна діагностика як різновид прикладної психології.
28. Консультування як синтез психодіагностики і корекції.
29. Визначення та цілі психологічного консультування.
30. Основна проблематика та особливості розвитку психологічного консультування в сучасному суспільстві.
31. Психологічне консультування, психотерапія та психокорекція.
32. Клієнти психолога-консультанта та психотерапевта.
33. Вимоги до організації консультативного процесу.
34. Основні вимоги до психолога-консультанта та психотерапевта.

Форми контролю

Підсумковий контроль. Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений залік. Проведення підсумкової атестації і отримання на ній позитивної оцінки включає: а) оцінку проміжної атестації,

б) оцінку відвідуваності занять і активність в аудиторії; а також в) оцінку виконання усіх завдань самостійної роботи.

Поточний контроль. Для поточного контролю використовуються результати співбесіди, індивідуального опитування, виконання самостійних завдань, тестових завдань, фронтального опитування, розв'язання задач і вирішення задач репродуктивного, конструктивного та творчого рівнів, бліц-контролю, розв'язання аналітичних завдань, виконання групових завдань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1 Теми 1-5	Змістовий модуль 2 Теми 6-10	Підсумковий контроль (екзамен)
30%	30%	40%
8 тиждень	16 тиждень	Екзаменаційна сесія

- Співбесіда – 1-2;
- індивідуальне опитування – 1-2;
- виконання самостійних завдань – 1-3;
- тестові завдання – 1-3;
- фронтальне опитування – 1-3;
- розв'язання задач і вирішення задач репродуктивного, конструктивного та творчого рівнів – 1-3;
- бліц-контроль – 1-2;
- розв'язання аналітичних завдань – 1-3;
- виконання групових завдань 1-2;
- зарахування результатів неформальної освіти – за рішенням кафедри на основі заяви здобувача та наданих даних (до 10% загальної кількості балів, відведених на поточний контроль).

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення: Силабус дисципліни, Робоча програма дисципліни, Конспект лекцій, Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять, Інструктивно-методичні матеріали по організації та плануванню самостійної роботи студентів, Засоби діагностики, Методичне забезпечення контролю знань.

Критерії оцінювання знань на екзамені

Завдання на іспиту складається з 2 теоретичних питань.

Відповідь на *теоретичне питання* вважається повною, якщо її зміст повністю відповідає програмі та містить всі необхідні факти та висновки.

Грубими помилками є:

- незнання визначень основних понять предметної області й формулювань, передбачених програмою курсу;
- незнання сутності основних методів і прийомів отримання необхідних результатів.

Помилками вважаються:

- неточності визначень понять предметної області, формулювань;
- неволодіння одним з умінь і навичок, передбачених програмою, але таких, що не відносяться до грубих помилок.

Недоліками є:

- неакуратні й непослідовні записи викладу матеріалу.

16-21 бал

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також студент демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

11-15 балів

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу студент показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Студент упевнено відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до екзаменаційної програми.

6-10 балів

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді студент не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0-5 балів

Відповідь студента демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. посібник / Я. С. Андрушко. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 212 с.
2. Буллах І. С. Бушай І. М., Кузьменко В. У., Помиткін Е. О., Алексєєва Ю. А. Консультативна психологія: підручник. Вінниця: Нілан, 2014. - 484 с.
3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник / Дж. Бюдженталь. К.: Ніка-Центр, 2011. 424 с.
4. Дуткевич Т.В. Практична психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2019 – 255 с.
5. Дуткевич, Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога: навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. - Київ : КНТ, 2017. - 265 с.
6. Каліна Н. Ф. Психотерапія: підручник / Н. Ф. Каліна. – К.: Академвидав, 2010. – 288 с.
7. Кузікова С.Б. Основи психокорекції ; Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
8. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях / Л.А. Опанасенко – Миколаїв : Іліон, 2019. – 134 с.
9. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. – Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с
10. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію: навч. Посібник. К.: Каравела, 2010. – 232 с.
11. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Каравела, 2012
12. Рябко Ю. В. Техніки і моделі психологічного консультування: навчальний посібник. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013. - 120 с.

Допоміжна

13. Афанасьєва Н. Є. Підходи до визначення психологічного консультування у сучасній психології // Проблеми екстремальної та кризової психології. 2014. Вип. 16. С. 3-10.
14. Євдокимова Н.О., Опанасенко Л.А, Іванцова Н.Б. Психологічні основи професійного консультування: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2015. - 384 с.
15. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції ; Навчальний посібник. – Суми .ВТД «Університетська книга» ; 2006. – 384с.
16. Курлянд З.Н. Професійно-креативне середовище ВНЗ – передумова підвищення якості підготовки майбутніх фахівців//Педагогическая наука: история, теория, практика, тенденции развития. – 2009. - №1. – С. 18-26.
17. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації: навч. посіб. / Л. Е. Орбан-Лембрик. - Чернівці : Книги-XXI, 2010. - 528 с.
18. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2006. – С. 157–158.
19. Панок В. Основи практичної психології. Підручник / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева. – К.: Либідь, 2006. – 536 с.
20. Словник-довідник психолога-консультанта / Н. В. Гаркавенко, Я. В. Чаплак, С. К. Шандрук, І. І. Солійчук. Чернівці, 2010. - 200 с.
21. Хомич Г. О., Ткач Р. М. Основи психологічного консультування: навч. посіб. К.: МАУП, 2004. 152 с.
22. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.
23. Шамлян К. Проективні методи дослідження особистості: підручник / К. Шамлян, М. Кліманська. - Л. : Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - 466 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
4. Інтернет-ресурси :
  - Научная электронная библиотека <http://elibrary.ru/defaultx.asp>
  - Наукова періодика України <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
  - www.psyua.com.ua/ Психологічна служба системи освіти України.
  - <http://www.psycho-smisl.com.ua/> Психологічна допомога, консультування, тренінги.
  - Материали по контролю сознания и деструктивным культам <http://evolkov.net/cults/>
  - <http://psylib.kiev.ua/> - ПСИХОЛОГІЧНА БІБЛІОТЕКА " самопізнання і саморозвиток".
  - urj.com.ua/ua/ - Український психологічний журнал.

